

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

3. De impediēte bonum alteri, quoad ea, quæ pertinent ad distributivam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Dubium incidens de impediendo donationem peccaminosam alteri factam.

7. Dubium hic non vulgate sese offert explicandum. Si Anton. v. g. velit dare centum Petro, quæ donatio sit peccaminosa, licetne ego, & sine onere restitutionis impediam, ne Anton. donet? Respond. si impedis bono zelo, & sine odio, vel simili, certum est, te licite impedire, iuste enim tunc impedis crimine proximi. Difficultas est, si impedis non ex bono zelo, sed cum peccato, v. g. ex odio, quod geris contra Petrum, vel mediis iniquis, v. g. malè dicendo de Petro, &c.

8. Aio esse diligenter distinguendum, quia ratione dicta donatio, quæ impedienda est, sit peccaminosa. Vel enim primò, ita est peccaminosa, & injusta, ut Petr. recipientem donatam suam facere non possit; id quod accidere possit, si res, v. g. donanda esset aliena, vel furtiva; & in hoc casu certum est, posse impedire non solum sine vi, & fraude, sed etiam cum fraude, & vi, nam impedis, ne Petr. aliena bona occupet. Quare si tu ex odio moveris, vel vim illicitam adhibes, peccabis quidem: sed quia non peccabis contra Iustitiam debitam ipsi Petro, non contrahas obligationem restitutionis.

9. Vel secundò, ita est peccaminosa prædicta donatio, ut non sit injusta, ut si Antonius donare vellet ea, quæ suæ familiæ sunt omnino necessaria, vel vellet donare ex malo fine, v. g. ex vana gloria, ex fine adulterandi, &c. & tunc est nobis nova distinctione utendum? Si enim donatio est peccaminosa ex parte utriusque, tum donantis Antonij, tum donatarij Petri, (qualis est dicta donatio rei necessariae familiæ, in ea enim peccat tum donans, quia tollit necessaria familiæ, tum donatarius, quia cooperatur, ut supponimus, peccato donantis,) potes etiam vi, & fraude impedire, modò visus sit prudenter illata, nec sit tanta, ut ex aliquo alio capite modum excedat. Ratio est non ab similibus, ac dicta, quia non est peccatum contra iustitiam impedire, ne quis recipiat id, quod sine peccato recipere absolute non potest.

10. At verò si donatio sit peccaminosa solum ex parte donantis, non verò ex parte donatarij, qualis est donatio facta ab Antonio ex fine vanae gloriæ, vel adulterij, tunc potes quidem impedire sine vi, vel fraude, & potes etiam impedire indirectè persuadendo Antonio ut deponat illum malum finem, unde consequatur donationis omisso, quia sic, ex bono zelo impeditur peccatum alterius: at nullo modo potes impedire vi, vel fraude, & si sic impedis, obligationem restitutionis subibis, Ratio est, quia tunc contra Iustitiam impedis donatarium: cum quilibet habeat Ius ne impediatur malis artibus à consecutione ejus, quod sine peccato ipse consequi potest.

11. Denique si, contra, donatio sit illicita solum ex parte donatarij, non verò donantis, ut si dictus Petrus vellet recipere donationem ex fine vanae gloriæ, vel adulterij, quem finem, quia Antonius nescit non est particeps peccati, si tu id scias, licetne tibi impedire ejusmodi donationem? Respond. licere sine vi, vel fraude, & bonis artibus persuadendo ipsum donatarium, ut cesser ab illo fine malo: Verùm, si persuaderi non possit, non licere vi, vel fraude impedire colligitur ex ratione modò dicta n. 10. Quilibet enim videtur habere Ius donandi id, quod sine peccato dare potest, id tamen aliis considerandum relinquo.

§. III. De impediendo bonum alteri, quoad ea, quæ pertinent ad Distributivam.

Ubi aliqua de Beneficiis, & Officiis.

1. Aliqua non rarò bona distribuuntur in Rep. inter Cives, quæ duplicis dispositionis esse solent. Prima, quæ danda sunt certis, & determinatis personis, v. g. singulis danda est à Monte Pietatis

mensura frumenti omnibus pauperibus talis Nationis vel omnibus suis pauperibus, qui eam voluerint. Beneficia, quæ danda sunt indeterminatis personis, sed eligentibus ex libera voluntate distribuentis, v. g. danda sunt ex mensura iis pauperibus, quos libere elegerit Montis, vel danda est mensura frumenti alterutri ex his pauperibus: quem nempe ipse distributor libere ex duobus eligerit.

2. Dico jam, cum Sylvest. 2. 2. q. 61. art. 1. quæst. 1. concl. 3. Qui sine vi, & fraude, sine sine illis quælibet impeditur, in priore jam dicta dispositione per peccat, & tenetur ad restitutionem. Ratio est, quia tunc illi singuli habent Ius ad eam electionem, nam, & illis ex voluntate disponentis ea datur. At in posteriori dispositione, si sine vi vel fraude impedis, non obligaris ad restitutionem, quia sicuti tu libere eligere potest, sic tu illi persuaderis, & hinc erit eadem doctrina, quæ allata est supra, §. 2. nam, si impedis vi, vel fraude, ad restitutionem obligaris, quanti aestimabitur à prudenti damnum impeditum. Ratio est, quia licet illi non habeant Ius hoc commutativè ante electionem ad elemosinam, sed habent tamen Ius, ne impediatur fraudibus, & vi a sectione illius boni, recurrente huc doctrina allata præ, §. 2. num. 3.

Impedientes consecutionem Beneficij.

3. Hæc pertinent impedimenta contra volentes sequi beneficia, vel munia, quæ solent à Republica vel à Prælato benemeritis distribui; de quibus breviter colligo ex Lessio lib. 2. cap. 12. d. b. 17. c. 1. Dicat. lib. 2. de justit. tract. 2. dispnt. 8. art. 2. qui citant.

Primo: Si quis erat Beneficio dignus, illamque etiam vi, & fraude impediti, ut conferretur digno, ad nihil teneris. Ratio est, quia dignus non habet ullum jus respectu dignioris, quare illum indigno facit juxta voluntatem Reipublice, intendente dare beneficia, vel munera dignioribus. Quod si impediti, ut conferretur aequè digno, ad restitutionem teneris juxta spem, quam alias habebat. (Si enim iam spem habuisset, cum nihil damni illi feceris, non debbis:.) Ratio est, quia ille alius dignus, respectu aequè digni, gaudebat jure, ne malis artibus impeditur.

4. Secundò: Si absque vi, vel fraude curat, daretur indigno, nihil teneris restituere ipsi digno, vel dignioribus; sed Reipublicæ, vel Ecclesiæ, de damno secuto. Ratio est, quia solum Reipublicæ non verò illis dignis, vel dignioribus injuriam movisti. Nullus enim habet Ius iustitiæ ad Beneficia, quidem primo loco tenetur dictæ Reipublicæ, qui habet Officium, Secundò collator, Tertiò, tu qui fastidior. Quod si nullum damnum secutum est, adhuc non est damnum secuto. Ratio est, quia solum Reipublicæ datum preceptorum restitutio faciendâ est ipsi Reipublicæ vel Ecclesiæ, ad quam pertinet Beneficium, quia hoc quod est propria sustentatio Ministris idoneis, contra voluntatem Ecclesiæ indigno. At si simili modo sine fraude procurasti, ut daretur digno, tunc dignioribus, ad nihil ulli teneris: Nam, non tenentur dignioribus, hi enim non habent Ius Justitiæ commutativè supra dignos; non Reipublicæ, vel Ecclesiæ, quia non est illis facta injuria, dum dignum habent ergo, &c.

5. Tertiò: Si prodas crimen occultum, unde curat datur aliquis à beneficio, siquidem prodas Collatorum etiam malo animo, non teneris ad restitutionem, nisi si Collator, si tua non accessisset infamatio, illi beneficium collaturus fuisset. Ratio est, quia quando agitur de beneficiis, atque Officiis, cujusunque est Justitiæ faciendâ ea, quæ minus habilem hominem faciunt, unde etiam solent capi informationes, &c. Quid, si prodas aliis, unde diffametur is, de quo agitur, Respondetur

inclinat te non teneri ad restitutionem valoris Beneficii, (tensi enim ad restitutionem famæ certum est) si excludatur ex vi commissi criminis: at si excludatur ex vi infamiae per tuam oculis illius criminis publicationem enata, te teneri. Ratio esse potest, quia si includatur à tuo crimine, hic à tuo.

Quarto, Si impedias etiam vi, ne conferatur in Beneficium, ad nihil teneris: quia ad huiusmodi Beneficia, vel nonnulli proflus habent ius indigni.

Quinto, Si ut tu facilius impetres Beneficium, per Procuratorem prætendentis illud idem Beneficium, quod tu prætendis, cum orando, vel cogendo, per alium prætentum in aliis negotiis eundem detineas, ut item si impedias Tabellarios affertentes litteras ad tuum competitorum, vel eandem apertas, quod ad Beneficium illud excludas, an obligeris ad restitutionem, & resolvi potest ex dictis, & habet decidendum Doctores, de Lugo tom. 1. dist. 18. sect. 5. num. 102. etiam Bonacin. & Vasquez & num. 104. citantem Castro Pal. &c.

Denique ex istis dictis obiter intelligis ex violatione solius iustitiae distributivæ non oriri obligationem restituendi, nisi quatenus simul violatur ius aliquod commutativum ad iustitiam commutativam. Ita Reb. Molina, Tur. alique, quos citat, sequiturque Bonacin. d. 1. de restitu. questio prima, par. prima, numero nono. Contra Vasq. Salonium, aliosque ibidem citatos, lege item Dicastill. lib. 2. de iustit. tract. 2. d. 8. sect. 2. d. 1. dub. 3. Hactenus enim videtur, tunc ad huiusmodi distributionibus adesse obligationem restitutionis, quando quis violavit ius, quod alius habet, utque repellatur, ne impediretur, &c. hoc autem ius ad commutativam pertinet. Adde obligationem restitutionis fundari in obligatione faciendæ æqualitatis æquitative, quam quis in rigore debet facere; at hæc ex iustitia commutativa faciendæ est. Nam propter Principes, si non distribuat, quæ distribuere Civibus pro eorum meritis debet, & hæres, si non eligat pauperes, quos eligere voluntas Testatoris iussit, ideo ad restitutionem obligatur, quia lædunt iustitiam commutativam, dum faciunt contra ius, quod habent Communitatis, & illi pauperes ad distributionem, & electionem. Et quando Principes, vel alius elector eligit indignum ad aliquod Officium, ideo obligatur ad restitutionem, quia indignus Officialis infertur Communitati, quia tunc Principes, & elector sunt, contra iustitiam commutativam concussæ ad tale donum, dum indignum ei Communitati præferunt.

6. IV. De Distributione Beneficiorum Officialium.

Deamus hac occasione aliquid de huiusmodi argumentis: atque quatuor dictis breviter expendamus ea, quæ nimis prolixè, & confusè aliqui pertractant.

Præmitto autem, Dignitatem pro his Beneficiis, Officialibus (ex S. Thom. loco mox citando), aliisque; lege item Sanchez libro secundo, Confil. 1. de distributione secunda, & Caram. in Reg. S. Bened. num. 1504. Dicastill. libro secundo, de iustit. tractat. secund. d. 8. habitatione (prima), non esse eum, qui absolute doctior, sanctior, prudentior est, sed qui fore utilior pro bono communi in eo munere prævidetur: nam propterea aliquando minus doctus, dignior in aliquibus circumstantiis erit pro hac Ecclesia contumaci, quia nobilior vel quia potentior est, quam, qui doctior, sanctior. Et dignior erit inter Hæreticos, qui doctior; quam qui sanctior, & inter Catholicos, qui sanctior, quam qui doctior, &c. Iam igitur tota difficultas in hoc argumento est, quænam obligatio sit eligendi ad ea munera illos, qui omnibus expensis, sunt digniores, ac repellendi eos, qui vel indigni sunt, vel minus digni.

Part. I.

3. Affertio primò, esse ex suo genere mortale Beneficia, & Officia, inò quælibet bona distribuere indignis & immeritis: ex S. Thom. 2. 2. q. 63. & communiter; lege etiam q. 85. art. 3. Dicastill. l. c. dub. 5. Ratio communis est, quia esset acceptio personarum vitiosa in re gravi, ut supponimus, & damnum inferretur iis circa quos illa munera exerceri debent: unde sic distribuens contrahit obligationem restitutionis, ut modò §. præcedente, num. 2. breviter innuimus.

4. Dixi autem (ex suo genere) posset enim excusatio aliqua te hic distribuente à mortali liberare; ut, si electus, sit multum leviter indignus; si res distribuenda esset iudicio prudentem levis; si ratio quidem fuerit habita meritorum, sed merita minus, & alterius parum se invicem superarent; si leve, vel nullum damnum Reipubl. vel alteri inferretur, & similia. Ita Sor. Val. Reb. alique apud Dicastill. loco cit. dub. 5. num. 84. & de Lugo mox citandus, sect. 3. à num. 21. contra Turrian.

5. Affertio secundò, omnia Beneficia, sive majora, ut Cardinalatus, & episcopatus, sive minora, ut Canoniciatus, & Capellanias, sive curam animarum habentia, ut Abbacia, & Parochia, sive non habentia, ut prædictus Canoniciatus, & Capellanias, cæteraque Beneficia, quæ simplicia nominantur, abstrahendo ab iis, quæ dantur in concursu (de quibus mox num. 14.) affertio, inquam, satis esse ad evitandum mortale, si conferantur dignis, & idoneis, esto prætermittantur digniores, vel dignissimi. Ita plures apud de Lugo, lib. 2. de iust. d. 35. sect. 2. num. 11. & apud Dian. p. 1. tract. 15. resol. 40. Caram. in Reg. S. Bened. num. 1505. dum probat stado luri naturæ in nulla dignitate debere digniorem necessariò præponi. Id, quod certè semper sit cum veniali; quia semper est aliqua deordinatio. Idem dic de resignante suum Beneficium in favorem alterius digni. Idem de dantibus suffragia pro dignis in electione Prælatorum Regularium, deque eligentibus, seu creantibus eosdem dignos, loquimur autem, præciso iuramento, vel alia obligante constitutione in contrarium: quæ certè, si adfuit, erunt juxta receptam consuetudinem observanda. Hæc tam ampla assertio licet communiter non admittatur, ut plures citati à Dicastill. loco cit. tamen esse probabilem sic facit Filiuc. 3. tr. 41. in Append. cap. 4. num. 181. Dico quinto (ait) sententiam, quæ sentet satis esse dignos ad Beneficia, quæ non dantur in concursu, esse probabilem ex Trident. sess. 7. cap. 3. de reformat. ascende, ut conferantur dignis. Et universali assimatione, in creatione Beneficiorum, ut Cardinalium, Episcoporum, Abbatum, &c. qui si inter dignos habeantur, laudantur electores, & electio, non laudatur autem communiter, si mala esset, & peccatum mortale. Hæc Filiucius.

Ratio autem huius probabilitatis duplex est. Altera, quia non videtur graviter esse invita, nec læsa Ecclesia, si ea provideatur de dignis: commune enim est in more humano, sub quo instituta sunt Beneficia, & Ecclesiarum provisiones, ut ea judicetur recta provisio, quæ fiat per aptos, non verò necessariò, per aptissimos: siquidem ad moralem, & humanam diligentiam ponendam homines obligantur, quam certè dignus exhibere potest; non ad omnino, & ex omni parte perfectam, quia id onus esset non humanis viribus tolerandum, Confirmatur, quia, fac Episcopum esse dignissimum sed se gerat tanquam dignum Prælaturum, non verò tanquam dignissimum, ea nimirum pro utilitate Diocesis operando, quæ sufficiunt ad ejus diligentem gubernationem, non autem diligentissimam: certè hunc non condemnare de mortali qui non obligatur, nisi humano more, moralem diligentiam adhibere, ut alibi universaliter dictum est. Si igitur ego do Ecclesie Prælaturum dignum, qui similia possit operari, cur ero condemnandus; ipse certè, si deficiat, condemnabitur, cum possit non deficere: non ego, &c.

Ff 3

7. Altera